

**HU**

**HU**

**HU**



EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2010.7.20.  
COM(2010) 392 végleges

2010/0215 (COD)

Javaslat:

**AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE**

**a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról**

{SEC(2010) 907}

{SEC(2010) 908}

## INDOKOLÁS

### 1. BEVEZETÉS

1. Ez az európai parlamenti és tanácsi irányelvre vonatkozó javaslat a büntetőeljárások során a tájékoztatáshoz való jogra az egész Európai Unióban irányadó közös minimumkövetelményeket kívánja megállapítani. A javaslat a Tanács által 2009. november 30-án elfogadott eljárásjogi ütemterv – amelyben a Tanács arra kérte fel a Bizottságot, hogy lépésről lépésre haladva terjesszen be javaslatokat – keretében hozott intézkedéssorozat második lépése. Ezt a megközelítést jelenleg megfelelő bizalomépítési módszernek tekintik, amely hozzájárul a kölcsönös bizalom előmozdításához és további erősítéséhez. Így ezt a javaslatot az elkövetkező néhány évben előterjesztendő olyan átfogó jogalkotási csomag részének kell tekinteni, amely az Európai Unióban a büntetőeljárásban érvényesülő eljárási jogok minimális körét határozza majd meg.
2. A javaslat célja a gyanúsítottak jogainak megerősítése. Az ezekre a jogokra vonatkozó közös minimumkövetelményeknek elő kell segíteniük a kölcsönös elismerés elvének alkalmazását, ezáltal pedig javítaniuk az uniós tagállamok közötti igazságügyi együttműködés érvényesülését.
3. Első lépésként 2010. október 8-án elfogadták a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló irányelvet.
4. A javaslat jogalapja az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ.) 82. cikkének (2) bekezdése. Ez a cikk úgy rendelkezik, hogy *„[a]milyen mértékben az a több államra kiterjedő vonatkozású büntetőügyekben a bírósági ítéletek és határozatok kölcsönös elismerésének, valamint a rendőrségi és igazságügyi együttműködésnek a megkönnyítése érdekében szükséges, az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében elfogadott irányelvekben szabályozási minimumokat állapíthat meg. E szabályoknak figyelembe kell venniük a tagállamok jogi hagyományai és jogrendszerei közötti különbségeket.*

*E szabályozási minimumok a következőkre vonatkoznak:*

*a) a bizonyítékok tagállamok közötti kölcsönös elfogadhatósága,*

***b) a személyek jogai a büntetőeljárásban,***

*c) a bűncselekmények sértettjeinek jogai,*

*d) [...]”*

A kölcsönös elismerés megfelelő érvényesüléséhez kölcsönös bizalomra van szükség. A kölcsönös bizalom és ennél fogva az együttműködés fokozásához bizonyos fokú összeegyeztethetőség szükséges.

5. Az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: a Charta) 47. cikke rendelkezik a tisztességes eljáráshoz való jogról; a 48. cikk garantálja a védelem jogait, és az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (EJEE) 6. cikkének (3) bekezdésével megegyező jelentéssel és hatállyal

bír<sup>1</sup>. Ami az EJEE-t illeti, a jogokra vonatkozó tájékoztatáshoz való jog alapja az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) az EJEE 6. cikkére vonatkozó ítélkezési gyakorlata, amely szerint a hatóságok kötelesek proaktív megközelítést alkalmazni annak biztosítása érdekében, hogy a büntetőügyekben megvádolt személyeket tájékoztassák a jogaikról. A vádemelésre vonatkozó tájékoztatáshoz való – az EJEE 6. cikke (3) bekezdésének a) pontján alapuló – jog alapvető fontosságú a megvádolt személy számára, mivel ismernie kell az ellene felhozott vádatokat ahhoz, hogy a védelmére felkészülhessen. A Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya<sup>2</sup> 9. cikkének (2) bekezdése és 14. cikkének (3) bekezdése igen hasonló rendelkezéseket tartalmaz.

6. A javaslatra vonatkozó tájékoztatás érdekében a Bizottság hatásvizsgálatot végzett. A hatásvizsgálatra vonatkozó jelentés a [http://ec.europa.eu/governance/impact/ia\\_carried\\_out/cia\\_2010\\_en.htm](http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/cia_2010_en.htm) címen érhető el.

## 2. ELŐZMÉNYEK

7. Az Európai Unióról szóló szerződés (a továbbiakban: EUSz.) 6. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az alapvető jogok, az EJEE-ben foglaltak szerint, továbbá a tagállamok közös alkotmányos hagyományai alapján az uniós jog általános elveit képezik. Az EUSz. 6. cikkének (1) bekezdése pedig előírja, hogy az Unió elismeri az Európai Unió 2000. december 7-i Alapjogi Chartájának Strasbourgban 2007. december 12-én kiigazított szövegében foglalt jogokat, szabadságokat és elveket, és ez a Charta ugyanolyan jogi hatállyal bír, mint az EUMSZ. és az EUSz. A Charta az uniós intézményekre és a tagállamokra vonatkozik az uniós jog végrehajtása során, ideértve az Európai Unióban büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködést is.
8. A tamperei Európai Tanács elnökségi következtetései<sup>3</sup> kinyilvánították, hogy a kölcsönös elismerésnek az igazságügyi együttműködés sarokkövévé kell válnia, ugyanakkor megállapították, hogy a kölcsönös együttműködés „...valamint a jogszabályok szükséges közelítése elősegítené [...] az egyedi jogok jogi védelmét”<sup>4</sup>.
9. A büntetőügyekben hozott jogerős határozatok kölcsönös elismeréséről szóló, a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek címzett 2000. július 26-i bizottsági közlemény<sup>5</sup> leszögezte, hogy „ennél fogva biztosítani kell, hogy a [kölcsönös elismerési] elv végrehajtásából kifolyólag ne pusztán sérelmet ne szenvedjen, hanem még javuljon is a gyanúsítottakkal való bánásmód és a védelem jogköre”.
10. Mindezeket megerősítette a Tanács és a Bizottság által elfogadott, a büntetőügyekben hozott határozatok kölcsönös elismerése elvének végrehajtására

---

<sup>1</sup> A 48. cikk magyarázata, az Alapjogi Chartára vonatkozó magyarázatok.

<sup>2</sup> 999 U.N.T.S. 171. A Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya az ENSZ Közgyűlésének 1966. december 16-i határozatával aláírásra megnyitott, a polgári és politikai jogokról szóló nemzetközi egyezmény, amelyet az EU valamennyi tagállama ratifikált, és amely így a nemzetközi jog értelmében azokra kötelező.

<sup>3</sup> 1999. október 15. és 16.

<sup>4</sup> A 33. következtetés.

<sup>5</sup> COM (2000) 495, 2000.7.29.

irányuló intézkedési program<sup>6</sup>. A program rámutatott, hogy „a kölcsönös elismerés nagymértékben függ számos, a hatékonyságot meghatározó tényezőtől”.

11. Ezek közé a tényezők közé tartoznak a gyanúsítottak jogait védelmező mechanizmusok (3. tényező), és a kölcsönös elismerés alapelve alkalmazásának elősegítéséhez szükséges közös minimumkövetelmények meghatározása (4. tényező). Ez az irányelvjavaslat az egyedi jogok védelmének erősítésére vonatkozóan megfogalmazott célt önti konkrét formába.
12. A Bizottság 2004-ben a büntetőeljárások terheltjeinek egyes fontos jogaira kiterjedő átfogó jogalkotási javaslatot<sup>7</sup> terjesztett elő. Ezt a javaslatot a Tanács nem tudta elfogadni.
13. A Bel- és Igazságügyi Tanács 2009. november 30-án elfogadta a büntetőeljárásokban a gyanúsítottak vagy a vádlottak eljárási jogainak megerősítését célzó ütemtervet<sup>8</sup>, amely a legalapvetőbb eljárási jogokra vonatkozó öt intézkedés „lépésről lépésre” történő elfogadására hívott fel, és felkérte a Bizottságot, hogy ennek érdekében terjessze be a szükséges javaslatokat. A Tanács elismerte, hogy európai szinten mindmáig nem tettek eleget a büntetőeljárásokban érintett személyek alapvető jogainak védelme érdekében. Az e területen folyó uniós jogalkotás előnyei csak akkor lesznek teljes mértékben érzékelhetők, ha majd mind az öt intézkedést átültetik a jogalkotásba. Az ütemterv második intézkedése a tájékoztatáshoz való jogra vonatkozik.
14. Az Európai Tanács 2009. december 10–11-i ülésén<sup>9</sup> elfogadott stockholmi program megerősítette az egyének büntetőeljárási jogainak fontosságát, megállapítva, hogy ezek a jogok alapvető uniós értéket jelentenek, és a tagállamok közötti kölcsönös bizalom, valamint a közvélemény EU-ba vetett bizalmának döntő fontosságú elemét alkotják. Az egyének alapvető jogainak a védelme a szabad mozgás akadályait is meg fogja szüntetni. A stockholmi program az ütemtervre mint a többéves program szerves részére utal, és felhívja a Bizottságot, hogy annak gyors végrehajtására vonatkozóan terjesszen be megfelelő javaslatokat.

### 3. A TÁJÉKOZTATÁSHOZ VALÓ JOG A CHARTA ÉS AZ EJEE ALAPJÁN

15. A Charta 6. cikke – A szabadsághoz és a biztonsághoz való jog – kimondja, hogy:

*„Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.”*

*A Charta 47. cikke – A hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog – kimondja, hogy:*

*„(...) Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja. Mindenkinek biztosítani kell a lehetőséget tanácsadás, védelem és képviselőlet igénybevételéhez.*

---

<sup>6</sup> HL C 12., 2001.1.15., 10. o.

<sup>7</sup> COM(2004) 328., 2004.4.28.

<sup>8</sup> HL C 295., 2009.12.4., 1. o.

<sup>9</sup> Az Európai Tanács következtetései, 2009. december 10–11.

(...).”

A Charta 48. cikke – Az ártatlanság védelme és a védelemhez való jog – kimondja, hogy:

„2. Minden gyanúsított személy számára biztosítani kell a védelemhez való jogának tiszteletben tartását.”

Alkalmazási körében a Charta az EJEE-ben védett megfelelő jogokat biztosítja és tükrözi.

Az EJEE 5. cikke – A szabadsághoz és a biztonsághoz való jog – kimondja, hogy:

„(2) Minden letartóztatott személyt haladéktalanul tájékoztatni kell az általa értett nyelven letartóztatása okairól és az ellene felhozott vádról.”

(...).”

A 6. cikk – Tisztességes tárgyaláshoz való jog – továbbá kimondja, hogy:

„(3) Minden bűncselekménnyel gyanúsított személynek joga van – legalább – arra, hogy

a) a legrövidebb időn belül tájékoztassák olyan nyelven, amelyet megért, és a legrészletesebb módon az ellene felhozott vád természetéről és indokairól;

b) rendelkezzen a védekezésének előkészítéséhez szükséges idővel és eszközökkel

[...]”

16. Számos közelmúltbeli kutatás<sup>10</sup> szerint a gyanúsítottakat igen sokféle módon tájékoztatják a jogaikról, és a legtöbb esetben erre csak szóban kerül sor, ami csökkenti ennek hatékonyságát és megnehezíti az ellenőrzését. Az EJEE nem említi kifejezetten a tájékoztatáshoz való jogot. Az ítélkezési gyakorlat alapján azonban az igazságügyi hatóságok kötelesek pozitív intézkedéseket hozni annak érdekében, hogy biztosítsák az EJEE 6. cikkének történő tényleges megfelelést, ilyen volt például a *Padalov*-<sup>11</sup> és a *Talat Tunc*-<sup>12</sup> ügyben hozott ítélet, amelyekben az EJEB megállapította, hogy a hatóságoknak aktívan kell tájékoztatniuk a gyanúsítottat a költségmentességre vonatkozó jogáról. A *Panovits*-ügyben<sup>13</sup> az EJEB megállapította, hogy a hatóságokat pozitív kötelezettség terheli a gyanúsítottnak a jogi segítségnyújtásra vonatkozó jogról és a költségmentességről való tájékoztatására, ha ennek feltételei fennállnak. Nem elegendő, ha ezt a tájékoztatást írásban adják meg, például a jogokról szóló levéllel, amint azt a hatóságok a *Panovits*-ügyben tették. Az EJEB hangsúlyozza, hogy a hatóságoknak minden ésszerű lépést meg kell tenniük annak biztosítása érdekében, hogy a gyanúsított teljes körűen ismerje a jogait.

<sup>10</sup> T. Spronken, G. Vermeulen et al, *EU Procedural Rights in Criminal Proceedings*, Antwerpen 2009; E. Cape, Z. Namoradze et al, *Effective Criminal Defence in Europe*, Antwerpen 2010.

<sup>11</sup> A *Padalov kontra Bulgária* ügyben 2006. augusztus 10-én hozott ítélet, a kereset száma: 54784/00.

<sup>12</sup> A *Talat Tunc kontra Törökország* ügyben 2007. március 27-én hozott ítélet, a kereset száma: 32432/96.

<sup>13</sup> A *Panovits kontra Ciprus* ügyben 2008. december 11-én hozott ítélet, a kereset száma: 4268/04., 72–73. pont.

17. Az EJEE 5. cikkének (2) bekezdése és 6. cikke (3) bekezdésének a) pontja arra kötelezi az igazságügyi hatóságokat, hogy minden gyanúsítottat tájékoztassanak az ellene felhozott vád jellegéről és indokairól annak érdekében, hogy az megérthesse a vádakat, hogy lehetővé tegyék számára a védelmének előkészítését<sup>14</sup>, és a fogva tartás jogszerűségének kifogásolását<sup>15</sup>. Bár mind a két cikk pontosan meghatározza az előírt tájékoztatást, a letartóztatás indokait és a vád jellegét és indokait, valamint a vonatkozó jogalapot illetően ténybeli tájékoztatásra korlátozódnak. A vádlott részére nyújtott tájékoztatás mértéke az ügy jellegétől és összetettségétől függ, mivel a 6. cikk (3) bekezdésének b) pontja szerint a személynek a védekezésének előkészítéséhez „szükséges idővel és eszközökkel” kell rendelkeznie, márpedig ezek az ügytől függően változhatnak<sup>16</sup>. Ebből következően a hatóságok kötelesek lehetnek további lépéseket tenni annak biztosítása érdekében, hogy a gyanúsított valóban megértse a tájékoztatást<sup>17</sup>. Az EJEB ítélkezési gyakorlata szerint a legtöbb megfelelési probléma azokkal a pozitív intézkedésekkel kapcsolatosan merül fel, amelyeknek a tisztességes eljárást kellene biztosítaniuk. Nem elegendő az információ olyan módon történő rendelkezésre bocsátása, hogy a gyanúsított kérheti a tájékoztatást. Az igazságügyi hatóságok kötelesek a gyanúsítottat tájékoztatni az ellene felhozott vád jellegéről és indokairól, és ennek a kötelezettségnek nem lehet passzívan, olyan módon eleget tenni, hogy anélkül bocsátják rendelkezésre az információkat, hogy azokra felhívják a gyanúsított figyelmét<sup>18</sup>. Az EJEE nem utal arra, hogy miként kell megadni a tájékoztatást. Bár a *Kamasinski*-ügyben<sup>19</sup> a Bíróság úgy határozott, hogy ha a gyanúsított nem érti a nyelvet, a vádirat fordítását elvileg írásban kell részére átadni, a Bíróság elfogadta, hogy a 6. cikk (3) bekezdése a) pontjának való megfeleléshez elegendő a szóbeli tájékoztatás.
18. Az eljárásjogi ütemtervnek megfelelően ez az irányelv az uniós szintű minimumkövetelményeket állapítja meg a gyanúsítottak és vádlottak eljárási jogaikról és az ellenük indult ügyről való tájékoztatása tekintetében. Ekként az előmozdítja az Alapjogi Charta és különösen annak 6., 47. és 48. pontja alkalmazását, az EJEE 5. és 6. cikkének az EJEB általi értelmezésére támaszkodva.

---

<sup>14</sup> A *Mattoccia kontra Olaszország* ügyben 2000. július 25-én hozott ítélet, a kereset száma: 23969/94., 60. pont

<sup>15</sup> A *Fox, Campbell és Hartley* ügyben 1990. augusztus 30-án hozott ítélet, a kereset száma: A 182, 40. pont.

<sup>16</sup> A *Pélissier és Sassi kontra Franciaország* ügyben 1999. március 25-én hozott ítélet, a kereset száma: 25444/94., 54. pont és a *Mattoccia kontra Olaszország* ügyben 2000. július 25-én hozott ítélet, a kereset száma: 23969/94., 60. és 71. pont.

<sup>17</sup> A *Brozicek kontra Olaszország* ügyben 1989. december 19-én hozott ítélet, a kereset száma: 10964/84., 41. pont, a *Mattoccia kontra Olaszország* ügyben 2000. július 25-én hozott ítélet, a kereset száma: 23969/94., 65. pont, valamint a *Vaudelle kontra Franciaország* ügyben 2000. január 30-án hozott ítélet, a kereset száma: 35683/97., 59. pont.

<sup>18</sup> A *Mattoccia kontra Olaszország* ügyben 2000. július 25-én hozott ítélet, a kereset száma: 23969/94., 65. pont.

<sup>19</sup> A *Kamasinski kontra Ausztria* ügyben 1999. december 19-én hozott ítélet, a kereset száma: 9783/82., 79. pont.

#### 4. KÜLÖNÖS RENDELKEZÉSEK

##### 1. cikk – Célkitűzés

19. Ez a cikk meghatározza az irányelv célkitűzését, amely a gyanúsítottak és a vádlottak büntetőeljárásai jogjaival és az ellenük emelt vádra vonatkozó tájékoztatáshoz való jogokkal kapcsolatos szabályok megállapítása.

##### 2. cikk – Hatály

20. Az irányelvet attól az időponttól kell alkalmazni, amikor valamely tagállam illetékes hatóságai – hivatalos értesítéssel vagy más módon – az érintett személy tudomására hozták azt, hogy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítják vagy vádolják, egészen az eljárás befejezéséig (ideértve az esetleges fellebbviteli eljárást is). Az irányelv nem alkalmazandó azonban a közigazgatási hatóságok által a nemzeti vagy európai versenyjogi szabályok megsértése miatt folytatott eljárásokban, kivéve ha az ügyet büntetőügyekben illetékes bíróság elé vitték.
21. Az irányelv hatálya kifejezetten kiterjed az európai elfogatóparancs<sup>20</sup> alkalmazásával járó eljárásokra is. Az irányelv e tekintetben előírja a Charta 47. és 48. cikkében, valamint az EJEE 5. és 6. cikkében szereplő eljárási garanciáknak az európai elfogatóparancson alapuló átadási eljárásokra történő alkalmazását.

##### 3. cikk – A jogokra vonatkozó tájékoztatáshoz való jog

22. Ez a cikk azt az általános elvet állapítja meg, hogy büntetőeljárásban minden gyanúsítottat és vádlottat az eljárás lehető legkorábbi szakaszában tájékoztatni kell eljárási jogairól. Ezt a tájékoztatást egyszerű megfogalmazásban és a címzett által értett nyelven, szóban vagy írásban kell megadni.
23. E cikk (2) bekezdése a Chartából, az EJEE-ből, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányából és az alkalmazandó uniós jogszabályokból eredő olyan minimális jogokat állapítja meg, amelyeket a büntetőeljárás tisztességes megindításának biztosítása tekintetében alapvetőnek tekintenek.

##### 4. cikk – A jogokra vonatkozó írásbeli tájékoztatáshoz való jog letartóztatáskor

24. Ez a cikk a tagállamok azon általános kötelezettségét állapítja meg, hogy a gyanúsítottakat vagy a vádlottakat tájékoztassák eljárási jogaikról olyan esetekben, amikor a tagállami illetékes hatóságok szabadságtól való megfosztást alkalmaznak (pl. a rendőrség általi letartóztatás és bírói végzés alapján történő előzetes letartóztatás révén) a bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt indult büntetőeljárásban. A tagállamok ezeket a személyeket jogaikról *írásban* kötelesek tájékoztatni. A kínzás, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetések megelőzésére létrehozott európai bizottság jelentéseiben több alkalommal hangsúlyozta, hogy tapasztalatai szerint a letartóztatott a megfélemlítés és nem megfelelő fizikai bánásmód tekintetében közvetlenül a szabadságtól való megfosztást követő időszakban a legkiszolgáltatottabb. A bizottság szerint alapvető fontosságú,

---

<sup>20</sup> A Tanács 2002. június 13-i kerethatározata az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról (2002/584/IB).



hogy a gyanúsított vagy vádlott jogairól azonnal, azaz letartóztatása után késedelem nélkül tájékoztatást kapjon a leghatékonyabb módon, vagyis olyan formanyomtatvány révén, amely jogait érthetően megmagyarázza<sup>21</sup> (a jogokról szóló levél). Az EJEB friss ítélezési gyakorlatára figyelemmel<sup>22</sup> a tagállami illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy a letartóztatott általánosságban megértse a jogokról szóló levélben foglaltakat. A letartóztatottnak lehetővé kell tenni, hogy a jogokról szóló levelet fogva tartásának teljes időtartama alatt megtarthassa.

25. A jogokról szóló levelet a büntetőeljárás ismeretekkel nem rendelkező laikusok által könnyen érthető nyelven kell megfogalmazni, és abban szerepelnie kell a 3. cikk (2) bekezdésében említett információknak. A tagállamok számára az ilyen, jogokról szóló levél megszövegezéséhez nyújtandó támogatás és az írott tájékoztatás egész Európai Unióban való egységessége érdekében az irányelv I. mellékletében szerepel a levél mintája, amelyet a tagállamok felhasználhatnak. Ez a minta nem kötelező erejű, és azt Európai Bizottság által a végrehajtásról a 12. cikk értelmében benyújtott jelentéssel összefüggésben, illetve az ütemterv valamennyi intézkedésének hatálybalépését követően felülvizsgálhatják. A minta tartalma nem érinti a tagállamokban jelenleg érvényesülő jogokat.
26. A jogokról szóló levelet olyan nyelven kell átadni a gyanúsítottnak vagy vádlottnak, amelyet az megért. A rendőrhatóságoknak minden, a környéken általánosan beszélt nyelven elkészített változat a rendelkezésére kell, hogy álljon, szükség esetén pedig kinyomtatható elektronikus formában. Ha egy adott nyelvi változat nem áll rendelkezésre, a gyanúsítottat vagy vádlottat az általa értett nyelven szóban kell tájékoztatni a jogairól, és a jogokról szóló levelet (az adott nyelvre történő lefordítás után) a lehető leghamarabb át kell adni a részére. A látáskorlátozott vagy vak, illetve olvasni nem tudó személyek tekintetében a tagállamoknak a tájékoztatás átadására megfelelő módszerrel kell rendelkezniük.

## **5. cikk – A jogokról szóló írásbeli tájékoztatásra vonatkozó jog az európai elfogatóparanchoz kapcsolódó eljárásokban**

27. Az európai elfogatóparancs hatálya alá tartozó személyeket különféle jogok illetik meg (pl. a meghallgatáshoz való jog). A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az ilyen eljárás hatálya alá vont személyeknek rendelkezésére álljon a jogokról szóló levél külön változata. A tagállamok a jogokról szóló levél esetében az irányelv II. mellékletében szereplő mintát használhatják. Ez a minta nem kötelező erejű, és azt az Európai Bizottság által a végrehajtásról a 12. cikk értelmében benyújtott jelentéssel összefüggésben, illetve az ütemterv valamennyi intézkedésének hatálybalépését követően felülvizsgálhatják. A minta tartalma nem érinti a tagállamokban jelenleg érvényesülő jogokat.

## **6. cikk – A váddal kapcsolatos tájékoztatáshoz való jog**

28. Miután egy személyt bűncselekmény elkövetésével vádolnak meg, a kellő tájékoztatást részletesen és az általa értett nyelven, haladéktalanul meg kell számára

---

<sup>21</sup> CPT, *The CPT standards – „Substantive” sections of the CPT’s General Reports* (CPT, a CPT előírások – a CPT általános jelentéseinek „érdemi” részei), CPT/Inf/E (2002) 1 – Rev. 2009, 11. és 12. o.

<sup>22</sup> A *Panovits kontra Ciprus* ügyben 2008. december 11-én hozott ítélet, kereset száma: 4268/04., 67. pont.

adni annak érdekében, hogy felkészülhessen a védelmére, és szükség esetén kifogással élhessen a tárgyalási szak előtt hozott határozatok ellen. Ez a követelmény a Charta és az EJEE értelmében is fennáll. Ez a cikk pontosan meghatározza a minimumkövetelményként megadandó információk körét.

## 7. cikk – Az ügy irataiba való betekintés joga

29. A gyanúsított vagy vádlott számára a tárgyaláson való védekezéshez való megfelelő felkészülés érdekében a vádra vonatkozó részletes tájékoztatás legmegfelelőbb módja a részére vagy védője részére biztosított iratbetekintési jog. Közelmúltbeli kutatások<sup>23</sup> szerint a tagállamok nagy többségében a büntetőeljárás valamely pontján már most is adott az iratbetekintés lehetősége. Az EJEB ítélkezési gyakorlata egységes abban, hogy a büntetőeljárás szaktól függően – az EJEE 5. cikkének (4) bekezdése és 6. cikke (3) bekezdésének b) pontja, valamint a vád és a védelem erőviszonyai egyenlőségének elve alapján – a tagállamoknak közölniük kell a védelemmel a vádlott ellen szóló összes bizonyítékot<sup>24</sup>, és biztosítaniuk kell a vádlott védője számára az ügy jelentőségével bíró irataiba való betekintést<sup>25</sup>.
30. Az (1) bekezdés előírja, hogy ha a gyanúsítottat vagy a vádlottat a büntetőeljárás alatt őrizetbe veszik, betekintési jogot kell számára adni az igazságügyi hatóságok általi fogva tartás jogszerűségének megállapítása tekintetében jelentőséggel bíró ügyiratok vonatkozásában. Ez a korlátozott iratbetekintési jog biztosítja a letartóztatás és fogva tartás tekintetében a tárgyalási szakot megelőző eljárás tisztességességét. Annak eldöntésekor, hogy mely iratokba és információkba engedélyeznek betekintést, a tagállamoknak külön figyelmet kell fordítaniuk a kartellek büntetőjogi vizsgálata során használt engedékenységi programok eredményességének megóvására.
31. A (2) bekezdés előírja a tagállamok számára a bűnügyi nyomozás lezárultával az iratbetekintési jog biztosítását *valamennyi* vádlott számára, függetlenül attól, hogy azok őrizetben vannak-e. Az illetékes igazságügyi hatóság kizárhatja a betekintést egyes iratokba, amennyiben az más személy életére súlyos veszélyt jelenthet, vagy súlyos kárt okozhat a büntetőeljárás lefolytatásának helye szerinti tagállam belbiztonságára. Az iratbetekintési jog említett korlátozásait csak kivételes körülmények között lehet alkalmazni.
32. Az iratbetekintés nem korlátozható egyszeri betekintésre. Ha a vádlott vagy védője szükségesnek tartja, további betekintést kell biztosítani. Ha egy ügyirat különösen terjedelmes, vagy ha az igazságszolgáltatás érdekei ezt szükségessé teszik, a vádlott részére az aktában található iratok jegyzékét kell átadni, hogy eldönthesse, mely iratokba szeretne betekinteni.

---

<sup>23</sup> T. Spronken, G. Vermeulen et al, *EU Procedural Rights in Criminal Proceedings*, Antwerpen 2009; E. Cape, Z. Namoradze et al, *Effective Criminal Defence in Europe*, Antwerpen 2010.

<sup>24</sup> Az *Edwards kontra Egyesült Királyság* ügyben 1992. december 16-én hozott ítélet, kereset száma: 13071/87., 36. pont.

<sup>25</sup> A *Garcia Alva kontra Németország* ügyben 2001. február 13-án hozott ítélet, kereset száma: 23541/94., 47–55. pont; a *Schöps kontra Németország* ügyben 2001. február 13-án hozott ítélet, kereset száma: 251164/94., 41–42.- pont; a *Mooren kontra Németország* ügyben 2009. július 9-én hozott ítélet, kereset száma:° 11364/03., 121–124. pont.

## **8. cikk – Ellenőrzés és jogorvoslatok**

33. Annak biztosítása érdekében, hogy a gyanúsított vagy vádlott megkapjon minden olyan tájékoztatást, amelyhez joga van, a tagállamok eljárást kötelesek kialakítani, amellyel megbizonyosodhatnak arról, hogy az érintett személy megkapta-e a tájékoztatást. Ez történhet például olyan módon, hogy az érintett személy aláír egy nyomtatványt annak igazolására, hogy megkapta a tájékoztatást, vagy ez az őrizetbe vételről felvett jegyzőkönyvben is rögzíthető.

## **9. cikk – Képzés**

34. E cikk azt hivatott biztosítani, hogy a tagállami rendőrök, ügyészek és bírák megkapják az irányelv 3–8. cikkéből eredő feladataik megfelelő ellátásához szükséges képzést. Különösen alapvető, hogy ezek a tisztviselők rendelkezzenek a szükséges részletes ismeretekkel a gyanúsítottak és a vádlottak eljárási jogairól annak érdekében, hogy számukra ezekről a jogokról releváns és gyakorlatban használható tájékoztatást adhassanak.

## **10. cikk – Csökkentést kizáró rendelkezés**

35. E cikk célja annak biztosítása, hogy az irányelvvel összhangban megállapított minimumkövetelmények eredményeként ne csökkenjen az egyes tagállamokban megállapított normák szintje, valamint hogy megmaradjon az EJEE-ben meghatározott szint. A tagállamoknak továbbra is teljes mértékben jogában áll az előírások ezen irányelvben elfogadottnál magasabb szinten történő megállapítása.

## **11. cikk – Végrehajtás**

36. Ez a cikk előírja, hogy a tagállamoknak az irányelvet 20xx/xx/xx-ig kell végrehajtaniuk, és ugyanaddig az időpontig meg kell küldeniük a Bizottságnak az irányelvet a tagállami jogba átültető rendelkezések szövegét.

## **12. cikk – Jelentéstétel**

37. A Bizottságnak – szükség esetén jogalkotási javaslatok kíséretében – az irányelv *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való közzététele után 36 hónappal jelentést kell benyújtania az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak arról, hogy a tagállamok milyen mértékben tették meg az ennek az irányelvnek való megfeleléshez szükséges intézkedéseket.

## **13. cikk – Hatálybalépés**

38. Ez a cikk úgy rendelkezik, hogy az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

## **I. melléklet**

39. A melléklet a gyanúsítottaknak vagy vádlottaknak a letartóztatáskor a 4. cikk (1) bekezdése szerint átadandó, a jogokról szóló levél ajánlott mintáját tartalmazza. A jogokról szóló levél mintája egyszerű megfogalmazásban tartalmazza az irányelv 3. cikkének (2) bekezdésében felsorolt, közvetlen jelentőséggel bíró minimumjogok magyarázatát. Noha a tagállamok számára a minta használata nem kötelező, az azt

használó tagállamok tekintetében feltételezik, hogy végrehajtották az irányelv 4. cikkét. A mintát az Európai Bizottság által a végrehajtásról a 12. cikk értelmében benyújtott jelentéssel összefüggésben, illetve az ütemterv valamennyi intézkedésének hatálybalépését követően felülvizsgálhatják. A minta tartalma nem érinti a tagállamokban jelenleg érvényesülő jogokat.

## **II. melléklet**

40. A melléklet az európai elfogatóparancs alapján letartóztatott személyeknek az 5. cikk szerint átadandó, jogokról szóló levél ajánlott mintáját tartalmazza. Noha a tagállamok számára a minta használata nem kötelező, az azt megtevő tagállamok esetében feltételezik, hogy végrehajtották az irányelv 5. cikkét. A mintát az Európai Bizottság által a végrehajtásról a 12. cikk értelmében benyújtott jelentéssel összefüggésben, illetve az ütemterv valamennyi intézkedésének hatályba léptetését követően felülvizsgálhatják. A minta tartalma nem érinti a tagállamokban jelenleg érvényesülő jogokat.

### **5. A SZUBSZIDIARITÁS ELVE**

41. A javaslat célkitűzéseit a tagállamok önmagukban nem tudják kielégítő mértékben megvalósítani, mivel még mindig jelentősen eltérő a tájékoztatás nyújtásának pontos módja és ideje, ennek következtében pedig Uniószerke különbözőnek a szabályok. Mivel a javaslat célja a kölcsönös bizalom előmozdítása, ezért kizárólag uniós fellépés teszi lehetővé az Európai Unió egészében alkalmazandó közös, egységes minimumkövetelmények meghatározását. A javaslat – a kölcsönös bizalomépítés érdekében – közelíteni fogja egymáshoz a tagállamok főbb eljárásjogi szabályait a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított vagy vádolt személyek részére a jogaikról és az ellenük felhozott vádról szóló tájékoztatás nyújtása tekintetében. A javaslat ezért megfelel a szubszidiaritás elvének. A Bizottság a hatásvizsgálatban megjelölt, választott lehetőségtől némileg eltérő, de ahhoz hasonló hatású megoldásra tesz javaslatot. Az uniós megbízatáson alapuló fellépés költsége megfelel az eredetileg választott lehetőség költségének, mivel a tagállamoknak csak abban az esetben kell többletköltségeket viselniük, ha – mérlegelési jogukkal élve – a jogokról szóló levél tekintetében javasolt irányadó mintától eltérő megfogalmazást használnak.

### **6. AZ ARÁNYOSSÁG ELVE**

42. A javaslat megfelel az arányosság elvének, mivel az említett célkitűzés európai szintű megvalósításához szükséges minimumra szorítkozik, és nem lépi túl az ehhez szükséges mértéket.

Javaslat:

## AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS .../.../EU IRÁNYELVE

### a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 82. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a javaslat nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére<sup>26</sup>,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére<sup>27</sup>,

a rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) Az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: a Charta) 47. cikke, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (a továbbiakban: EJEE) 6. cikke és a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 14. cikke kimondja a tisztességes eljáráshoz való jogot. A Charta 48. cikke garantálja a védelemhez való jogok tiszteletben tartását.
- (2) A Charta 6. cikke és az EJEE 5. cikke kimondja a szabadsághoz és a biztonsághoz való jogot, amelyeknek a korlátozása nem lépheti túl az EJEE 5. cikkében megfogalmazott és az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatából következő mértéket.
- (3) Az Európai Unió a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség fenntartását és fejlesztését tűzte célként maga elé. Az Európai Tanács 1999. október 15–16-i tamperei ülésének következtetéseivel – különösen annak 33. pontjával – összhangban a kölcsönös elismerés elvének az Európai Unióban mind a polgári, mind a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés sarokkövévé kell válnia, mivel a bírósági határozatok és ítéletek fokozott kölcsönös elismerése, valamint a jogszabályok szükséges közelítése elősegítene a hatóságok közötti együttműködést és az egyének jogainak jogi védelmét.

---

<sup>26</sup> HL C [...], [...], [...] o.  
<sup>27</sup> HL C [...], [...], [...] o.

- (4) A Tanács 2000. november 29-én – a tamperei következtetésekkel összhangban – intézkedési tervet fogadott el, amelynek célja a kölcsönös elismerés elvének büntetőügyi határozatok tekintetében történő megvalósítása<sup>28</sup>. Az intézkedési terv bevezetője szerint a kölcsönös elismerés „a tagállamok közötti együttműködés erősítését szolgálja, de fokozza az egyéni jogok védelmét is”.
- (5) A büntetőügyekben hozott határozatok kölcsönös elismerése elvének végrehajtása szükségessé teszi, hogy a tagállamok megbízzanak egymás büntető igazságszolgáltatási rendszerében. A kölcsönös elismerés megvalósulásának foka nagymértékben függ számos tényezőtől, ideértve a gyanúsítottak jogait védelmező mechanizmusokat és a kölcsönös elismerés elve alkalmazásának elősegítéséhez szükséges közös minimumkövetelményeket is.
- (6) Kölcsönös elismerés csak a bizalom szellemében működhet eredményesen, amikor a többi tagország igazságügyi hatóságainak határozatait nem csupán az igazságügyi hatóságok, hanem a büntetőeljárás valamennyi szereplője egyenértékűnek tekinti a saját tagállamáéival, ami nem csak a másik tagállam szabályainak megfelelésébe, hanem az e szabályok megfelelő alkalmazásába vetett bizalmat is jelenti.
- (7) Noha mindegyik tagállam részes fele az EJEE-nek és a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának, a tapasztalatok szerint ez a tény önmagában nem minden esetben nyújt alapot arra, hogy kellő mértékben megbízzanak a többi tagállam büntető igazságszolgáltatási rendszerében.
- (8) A kölcsönös bizalom erősítéséhez az eljárási jogok védelmére, valamint a Chartában, az EJEE-ben és a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában gyökerező garanciákra vonatkozó részletes szabályok szükségesek. Az irányelv végrehajtásakor a tagállamok semmi esetre sem írhatnak elő az Egyezményben és a Chartában – azoknak az Európai Unió Bíróságának és az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerinti értelmezésében – meghatározottaknál alacsonyabb szintű követelményeket.
- (9) A Szerződés 82. cikkének (2) bekezdése a tagállamokban alkalmazandó szabályozási minimum megállapításáról rendelkezik, a határon átnyúló vonatkozású büntetőügyekben a bírósági ítéletek és határozatok kölcsönös elismerésének, valamint a rendőrségi és igazságügyi együttműködésnek a megkönnyítése érdekében. A 82. cikk (2) bekezdésének b) pontja szerint „a személyek jogai a büntetőeljárásban” az egyik olyan terület, amelyen szabályozási minimumok állapíthatók meg.
- (10) A közös szabályozási minimum eredményeként erősödnie kell a tagállamok büntető igazságszolgáltatási rendszerébe vetett bizalomnak, ennek viszont a kölcsönös bizalom légkörében zajló, hatékonyabb igazságügyi együttműködéshez és az Európai Unióban az alapjogi kultúra fejlődéséhez kell vezetnie. Ezeknek a szabályok a polgárok szabad mozgása előtt álló akadályokat is meg kell szüntetniük. Ilyen közös szabályozási minimumnak kell vonatkoznia a büntetőeljárásokban történő tájékoztatásra.
- (11) A Tanács 2009. november 30-án elfogadta a büntetőeljárásokban a gyanúsítottak vagy vádlottak eljárási jogainak megerősítését célzó ütemtervet (a továbbiakban: az

---

<sup>28</sup> HL C 12., 2001.1.15., 10. o.

ütemterv)<sup>29</sup>. A lépésenkénti megközelítést alkalmazva az ütemterv az alábbiak terén hív fel intézkedések elfogadására: a fordításhoz és tolmácsoláshoz való jog, a jogokról és a vádokról való tájékoztatáshoz való jog, a jogi tanácsadáshoz és költségmentességhez való jog, a családtagokkal, a munkaadókkal és a konzuli hatóságokkal történő kapcsolattartás joga és a veszélyeztetett gyanúsítottakra vagy vádlottakra vonatkozó különleges biztosítékok. Az ütemterv hangsúlyozza, hogy a jogok sorrendje csak tájékoztató jellegű és a prioritások módosulásával változhat. Az ütemtervet egészében történő működésre tervezték, és annak előnyei csak mindegyik összetevőjének végrehajtásával válnak teljes mértékben érzékelhetővé.

- (12) Az Európai Tanács a 2009. december 11-én elfogadott stockholmi programban<sup>30</sup> üdvözölte az ütemtervet, és azt a stockholmi program részévé tette (2.4. pont). Az Európai Tanács kiemelte az ütemterv nem kimerítő jellegét, és felhívta a Bizottságot arra, hogy vizsgálja meg a gyanúsítottak és vádlottak eljárási minimumjogainak további szempontjait, és mérje fel, hogy az e területen folyó jobb együttműködés előmozdítása érdekében más kérdésekkel – például az ártatlanság vélelmével – kell-e foglalkozni.
- (13) Az ütemterv első intézkedése a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv<sup>31</sup>.
- (14) Ez az irányelv az ütemterv B. intézkedéséhez kapcsolódik. Meghatározza azokat a közös minimumkövetelményeket, amelyeket a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított vagy megvádolt személy részére a jogaival és az ellene emelt váddal kapcsolatban adott tájékoztatásra kell alkalmazni, a tagállamok közötti kölcsönös bizalom erősítése céljából. Az irányelv előmozdítja a Charta és különösen annak 6., 47. és 48. pontjának alkalmazását, az EJEE 5. és 6. cikkének az Emberi Jogok Európai Bírósága általi értelmezésére támaszkodva. A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség megvalósítása a polgárok szolgálatában – A stockholmi program végrehajtásáról szóló cselekvési terv<sup>32</sup> című közleményében a Bizottság bejelentette, hogy 2010-ben beterjeszti a tájékoztatáshoz való jogról szóló javaslatát.
- (15) Az irányelv nem alkalmazandó a közigazgatási hatóságok által a nemzeti vagy európai versenyjog megsértése miatt folytatott eljárásokban, kivéve ha az ügyet büntetőügyekben illetékes bíróság elé vitték.
- (16) Az irányelvnek kifejezetten létre kell hoznia a jogokra vonatkozó tájékoztatáshoz való (az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatából levezetett) jogot. Ezért ez az irányelv az EJEE által jelenleg nyújtott védelmen túlmutató védelmet kínál. A vádra vonatkozó tájékoztatás az Emberi Jogok Európai Bíróságának értelmezése szerint az EJEE 5. és 6. cikkében, illetve a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egységokmányának 9. és 14. cikkében biztosított jog. Ennek az irányelvnek a rendelkezései a tisztességes eljáráshoz való jog védelme céljából meg kell, hogy könnyítsék e jogok gyakorlati alkalmazását.

---

<sup>29</sup> HL C 295., 2009.12.4., 1. o.

<sup>30</sup> HL C 115. 2010.5.4.

<sup>31</sup> Az Európai Parlament és a Tanács 2010/xxx/EU irányelve a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról (2010. október 8.)

<sup>32</sup> COM(2010) 171., 2010.4.20.

- (17) A gyanúsítottak vagy vádlottak lehetőséggel kell rendelkeznie jogai megismerésére és megértésére, és olyan helyzetben kell lennie, hogy e jogokkal még a rendőrségi kihallgatást megelőzően élhessen. A gyanúsítottat vagy a vádlottat azonnal és az általa értett nyelven tájékoztatni kell a vele szemben emelt vád jellegéről és indokairól, és az ezzel kapcsolatos jogokra vonatkozó tájékoztatást haladéktalanul meg kell számára adni.
- (18) A jogokra vonatkozó tájékoztatást minden gyanúsítottak és vádlottak azonnal, a büntetőeljárás megindulásakor, szóban vagy írásban meg kell kapnia. Az ezen irányelv alapján megadandó információk körébe tartoznak az ezen irányelv szerinti minimumkövetelményként a következők: az ügyvédi képviselő igénybevitelének joga, a vádra vonatkozó tájékoztatáshoz való jog, adott esetben iratbetekintés, az eljárás nyelvét nem ismerők tolmácsolás és fordítás igénybevitelére vonatkozó joga, valamint a letartóztatott gyanúsított vagy vádlott gyors bíróság elé állítására vonatkozó joga. Ez nem érinti a Chartából, az EJEE-ből, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egységokmányából és az alkalmazandó uniós jogszabályokból eredő egyéb eljárási jogokra vonatkozóan adandó tájékoztatást.
- (19) Amennyiben a gyanúsított vagy vádlott letartóztatásban van, az említett, azonnali jelentőséggel bíró eljárási jogokra vonatkozó tájékoztatást számára írásban, könnyen érthető megfogalmazásban, a jogokról szóló levélben kell megadni, hogy jogait valóban megértse. A tagállamok számára a jogokról szóló levél megfogalmazásához nyújtandó segítség, illetve a tagállamok közötti nagyobb egységesség előmozdítása érdekében az irányelv I. melléklete tartalmazza a jogokról szóló levél mintáját, amelyet a tagállamok felhasználhatnak. Ez a minta nem kötelező erejű, és azt az Európai Bizottság által a végrehajtásról az irányelv 12. cikke értelmében benyújtott jelentéssel összefüggésben, illetve az ütemterv valamennyi intézkedésének hatálybalépését követően felülvizsgálhatják. Az e mintára épülő tényleges levélnek tartalmaznia kell a tagállamokban érvényesülő egyéb, vonatkozó eljárási jogokat is.
- (20) A bűncselekmény elkövetésével vádolt személynek az eljárás tisztességes voltának garantálása céljából meg kell adni a váddal kapcsolatban minden, a védekezésre való felkészüléshez szükséges tájékoztatást.
- (21) A gyanúsított vagy a vádlott vádról való megfelelő tájékoztatásának leghathatósabb módja az, ha számára vagy védője számára iratbetekintési jogot biztosítanak. Az iratbetekintés korlátozható, amennyiben az más személy életére vagy a tagállam belbiztonságára súlyos veszélyt jelent.
- (22) A tagállamoknak mechanizmust kell létrehozniuk annak ellenőrzésére, hogy a gyanúsított vagy megvádolt személy megkapott-e a jogaira és a vádra vonatkozó minden olyan tájékoztatást, amelyhez joga van.
- (23) Az illetékes tagállami tisztviselők számára megfelelő képzést kell nyújtani a gyanúsítottak és vádlottak eljárási jogairól.
- (24) Az Egyesült Nemzetek gyermek jogairól szóló egyezményével összhangban gyermeknek minősül minden 18 év alatti személy. A gyermekekkel kapcsolatos valamennyi cselekmény során az elsődleges szempont a gyermek érdeke kell, hogy legyen.



- (25) Az ebben az irányelvben előírt jogoknak az európai elfogatóparancs végrehajtásával kapcsolatos eljárásokban is értelemszerűen érvényesülniük kell az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározatnak megfelelően<sup>33</sup>. A tagállamok számára a jogokról szóló levél megfogalmazásához nyújtandó segítség, illetve a tagállamok közötti nagyobb egységesség előmozdítása érdekében az irányelv 1. melléklete tartalmazza a jogokról szóló levél mintáját, amelyet a tagállamok használhatnak. Ez a minta nem kötelező erejű, és azt az Európai Bizottság által a végrehajtásról az irányelv 12. cikke értelmében benyújtott jelentéssel összefüggésben, illetve az ütemterv valamennyi intézkedésének hatályba léptetését követően felülvizsgálhatják.
- (26) Ennek az irányelvnek a rendelkezései szabályozási minimumot határoznak meg. A tagállamok az ebben az irányelvben foglalt jogokat kiterjeszthetik annak érdekében, hogy magasabb szintű védelmet biztosítsanak olyan helyzetekben, amelyekkel ez az irányelv kifejezetten nem foglalkozik. A védelem szintje nem lehet alacsonyabb az EJEE által meghatározott, az Emberi Jogok Európai Bírósága ítélkezési gyakorlatának értelmezése szerinti normáknál.
- (27) Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és igazodik a Chartában elismert elvekhez. Ez az irányelv különösen törekszik a szabadsághoz való jog, a tisztességes eljáráshoz való jog, a védelemhez való jog és a gyermekjogok előmozdítására. Ezért az irányelvet ennek megfelelően kell végrehajtani.
- (28) A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy ennek az irányelvnek a rendelkezéseit – amennyiben azok megfelelnek az EJEE által garantált jogoknak – az EJEE rendelkezéseivel és az Emberi Jogok Európai Bíróságának vonatkozó ítélkezési gyakorlatával összhangban hajtsák vége.
- (29) Mivel a közös minimumkövetelmények elérésének célját a külön-külön – nemzeti, regionális vagy helyi szinten – eljáró tagállamok nem képesek megvalósítani, és ez a célkitűzés csak uniós szinten valósítható meg, az Európai Parlament és a Tanács az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében említett szubszidiaritás elvével összhangban intézkedéseket fogadhat el. Az utóbbi cikkben meghatározott arányosság elvével összhangban ez az irányelv nem lépi túl az említett cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (30) [Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló jegyzőkönyv 1., 2., 3. és 4. cikkével összhangban az Egyesült Királyság és Írország bejelentette az ezen irányelv elfogadásában és alkalmazásában történő részvételre irányuló szándékát] VAGY [Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül az

---

<sup>33</sup> HL L 190., 2002.7.18., 1. o.

Egyesült Királyság és Írország nem vesz részt ezen irányelv elfogadásában, így az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó]<sup>34</sup>.

- (31) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt ennek az irányelvnek az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

*1. cikk*  
**Célkitűzés**

Az irányelv a gyanúsítottak és a vádlottak büntetőeljárás jogaira és az ellenük emelt vádra vonatkozó tájékoztatási jogukkal kapcsolatos szabályokat állapítja meg.

*2. cikk*  
**Hatály**

- (1) Ezt az irányelvet attól az időponttól kezdve kell alkalmazni, amikor valamely tagállam illetékes hatóságai – hivatalos értesítéssel vagy más módon – az érintett személy tudomására hozzák azt, hogy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítják vagy vádolják, az eljárás befejezéséig, ami annak a kérdésnek a végleges eldöntését jelenti, hogy a gyanúsított vagy a vádlott elkövette-e a bűncselekményt, ideértve – adott esetben – az elítélést és az esetleges jogorvoslatról való döntést.
- (2) Ezt az irányelvet alkalmazni kell az európai elfogatóparancs végrehajtásával kapcsolatos eljárásokra.

*3. cikk*  
**A jogokra vonatkozó tájékoztatáshoz való jog**

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított vagy vádolt személyek eljárás jogaikról egyszerű megfogalmazásban, az általuk értett nyelven haladéktalanul tájékoztatást kapjanak.
- (2) Az (1) bekezdésben említett tájékoztatásnak legalább a következőket kell tartalmaznia:
- - védőügyvéd igénybevételének joga, szükség esetén térítésmentesen,
  - - a vádra vonatkozó tájékoztatáshoz való jog és adott esetben iratbetekintési jog,
  - - a tolmácsolás és fordítás igénybevételére vonatkozó jog,

---

<sup>34</sup> Az irányelv e preambulumbekzdésének végleges szövege – a (21. sz.) jegyzőkönyv rendelkezéseinek megfelelően – attól függ majd, hogy az Egyesült Királyság és Írország ténylegesen milyen álláspontra helyezkedik.

- a gyanúsított vagy vádlott letartóztatása esetén a gyors bíróság elé állításhoz való jog.

#### *4. cikk*

##### **A jogokra vonatkozó írásbeli tájékoztatáshoz való jog letartóztatáskor**

- (1) Amennyiben a tagállami illetékes hatóság a büntetőeljárás során letartóztat egy személyt, számára haladéktalanul és írásban (a jogokról szóló levél) kell az eljárási jogaira vonatkozó tájékoztatást megadni. Lehetőséget kell adni a személy számára a jogokról szóló levél elolvasására, és meg kell engedni, hogy azt a szabadságától való megfosztásának ideje alatta birtokában tartsa.
- (2) A jogokról szóló levelet egyszerű nyelvezetet használva kell megfogalmazni, és annak legalább a 3. cikk (2) bekezdésében említett információkat kell tartalmaznia. E levél irányadó mintáját az irányelv I. melléklete tartalmazza.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy az eljárás nyelvét nem beszélő vagy értő gyanúsított vagy a vádlott a jogokról szóló levelet az általa értett nyelven kapja meg. A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a látáskorlátozott vagy vak, illetve olvasni nem tudó gyanúsítottak és vádlottak számára a tájékoztatás átadására megfelelő mechanizmus álljon rendelkezésre. Ha a gyanúsított vagy vádlott gyermek, számára a jogokról szóló levélben foglalt tájékoztatást szóban, a gyermek korához, érettsége szintjéhez, valamint értelmi és érzelmi képességeihez igazítva is meg kell adni.
- (4) Ha a jogokról szóló levél a megfelelő nyelven nem áll rendelkezésre, a gyanúsítottat vagy a vádlottat az általa értett nyelven szóban kell a jogairól tájékoztatni. Ezt követően részére indokolatlan késedelem nélkül átadják az általa értett nyelven készült, jogokról szóló levelet.

#### *5. cikk*

##### **A jogokról szóló írásbeli tájékoztatásra vonatkozó jog az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban**

A tagállamok biztosítják, hogy az európai elfogatóparancs végrehajtásával kapcsolatos eljárás alá vont személy megkapja az ilyen személyeknek a 2002/584/IB tanácsi kerethatározatban megállapított jogait tartalmazó, a jogokról szóló megfelelő levelet. Az irányelv II. melléklete tartalmazza e levél irányadó mintáját.

#### *6. cikk*

##### **A váddal kapcsolatos tájékoztatáshoz való jog**

- (1) A tagállamok a büntetőeljárás tisztességességének megóvása érdekében biztosítják, hogy a gyanúsított vagy vádlott a vádról elegendő tájékoztatást kapjon.
- (2) Az (1) bekezdésben előírt tájékoztatást haladéktalanul, részletesen és a gyanúsított vagy vádlott által értett nyelven kell megadni. Gyermek esetében a vádra vonatkozó tájékoztatást a korához, érettsége szintjéhez, valamint értelmi és érzelmi képességeihez igazítva kell megadni.

- (3) A megadandó információk körébe tartoznak az alábbiak:
- a) a bűncselekmény elkövetése körülményeinek ismertetése, ideértve annak időpontját, helyét, valamint a gyanúsított vagy vádlott bűncselekményben való részvételének mértékét, és
  - b) a bűncselekmény jellege és jogi minősítése.

#### *7. cikk*

### **Az ügy irataiba való betekintés joga**

- (1) Amennyiben a gyanúsítottat vagy a vádlottat a büntetőeljárás bármely szakaszában letartóztatják, a tagállamok biztosítják, hogy ő vagy védője betekinthesen azokba az ügyiratokba, amelyek a letartóztatás vagy őrizetbe vétel jogszerűségének meghatározása szempontjából jelentőséggel bírnak.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy a bűncselekmény nyomozásának befejeztével a vádlott vagy védője betekinthesen az iratokba. Az illetékes igazságügyi hatóság kizárhatja a betekintést az ügy egyes irataiba, amennyiben az azokba való betekintés más személy életére súlyos veszélyt jelenthet vagy súlyos kárt okozhat a büntetőeljárás lefolytatásának helye szerinti tagállam belbiztonságára. Ha ez az igazságszolgáltatás érdekét szolgálja, a vádlott vagy védője kérheti az ügy iratjegyzékét.
- (3) Az iratbetekintésre ahhoz megfelelő időben kell lehetőséget biztosítani, hogy a gyanúsított vagy vádlott felkészülhessen a védekezésre vagy vitathassa a tárgyalási szakot megelőzően hozott határozatokat. Az iratbetekintés ingyenes.

#### *8. cikk*

### **Ellenőrzés és jogorvoslatok**

- (1) A tagállamok eljárást hoznak létre annak ellenőrzésére, hogy a gyanúsított vagy vádlott a 3–7. cikknek megfelelően megkapja a számára jelentőséggel bíró összes információt.
- (2) A tagállamok a gyanúsított vagy a vádlott számára hatékony jogorvoslatot biztosítanak arra az esetre, ha ezt a tájékoztatást nem kapja meg.
- (3) Amennyiben a jogokra vonatkozó tájékoztatást a 4. cikk (4) bekezdésének megfelelően szóban adják meg, ezt olyan módon kell rögzíteni, hogy ellenőrizhető legyen az értesítés tartalma.

#### *9. cikk*

### **Képzés**

A tagállamok biztosítják, hogy a rendőrség és az igazságügyi hatóságok illetékes tisztviselői a 3–8. cikkben megállapított fennálló kötelezettségek tekintetében megfelelő képzésben részesüljenek. A tagállamok a jogokra vonatkozó, megfelelő információátadás garantálása érdekében különösen azt biztosítják, hogy az illetékes tisztviselők kellően ismerjék a gyanúsítottak és vádlottak 3. cikkben említett jogait.

*10. cikk*  
**Csökkentést kizáró rendelkezés**

Ezen irányelv rendelkezései nem értelmezhetők úgy, hogy alapot teremtenek az EJEE-ben, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egységokmányában, a nemzetközi jog más alkalmazandó rendelkezéseiben vagy a tagállamok jogszabályaiban biztosított, magasabb szintű védelmet nyújtó jogok és eljárási biztosítékok korlátozására vagy az azoktól való eltérésre.

*11. cikk*  
**Végrehajtás**

- (1) A tagállamok elfogadják és kihirdetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb - [ig](#)<sup>35</sup> megfeleljenek.
- (2) E rendelkezések szövegét, valamint az e rendelkezések és az irányelv közötti megfelelést bemutató táblázatot megküldik a Bizottságnak.
- (3) A tagállamok által elfogadott rendelkezéseknek hivatkozniuk kell erre az irányelvre, vagy hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozással együtt kell megjelenniük. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

*12. cikk*  
**Jelentés**

A Bizottság – szükség esetén jogalkotási javaslatok kíséretében – .....-ig<sup>36</sup> jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak arról, hogy a tagállamok milyen mértékben tették meg az ennek az irányelvnek való megfeleléshez szükséges intézkedéseket.

*13. cikk*  
**Hatálybalépés**

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

---

<sup>35</sup> Az irányelv *Hivatalos Lapban* való közzététele után 24 hónappal.

<sup>36</sup> Az irányelv *Hivatalos Lapban* való közzététele után 36 hónappal.

*14. cikk*

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, [...] -án/-én.

*az Európai Parlament részéről  
az elnök*

*a Tanács részéről  
az elnök*

## I. MELLÉKLET



**A gyanúsítottak és vádlottak letartóztatásakor átadandó, jogokról szóló levél irányadó<sup>37</sup> mintája:**

**Ha Önt a rendőrség letartóztatja, akkor a következő jogok illetik meg:**

- A. tájékoztatás arról, hogy milyen bűncselekménnyel gyanúsítják**
- B. védőügyvéd segítsége**
- C. tolmács igénybevétele és az iratok lefordítása, ha Ön nem érti a nyelvet**
- D. annak ismerete, hogy meddig tarthatják fogva**

A jogokról szóló levelet Ön fogva tartása során mindvégig magánál tarthatja.

### **A. A gyanúsításra vonatkozó adatok**

- Önnek joga van ahhoz, hogy szabadságától való megfosztását követően azonnal megtudja, hogy miért gyanúsítják bűncselekmény elkövetésével, abban az esetben is, ha nem kerül sor az Ön kihallgatására.
- Ön vagy védőügyvédje kérheti az aktában az Ön letartóztatására vagy fogva tartására vonatkozó iratok megtekintését vagy részletes tájékoztatást azok tartalmáról.

### **B. Védőügyvédi segítség**

- A rendőrségi kihallgatás megkezdése előtt joga van beszélni a védőügyvédjével.

<sup>37</sup> A szöveget ki kell egészíteni a tagállamokban érvényesülő többi vonatkozó eljárási joggal.

- Ha Ön kéri, hogy beszélhessen a védőügyvédjével, ez nem fogja azt a benyomást kelteni, hogy Ön helytelen dolgot tett.
- A rendőrségnek segítséget kell nyújtania ahhoz, hogy Ön kapcsolatba léphessen egy védőügyvéddel.
- A védőügyvéd független a rendőrségtől, és az Ön hozzájárulása nélkül nem fog semmiféle Öntől megkapott információt továbbadni.
- Önnek joga van arra, hogy négy szemközt beszéljen a védőügyvéddel a rendőrség épületében és/vagy telefonon keresztül.
- Ha Önnek nem áll módjában kifizetni a védőügyvéd munkadíját, a rendőrségnek tájékoztatnia kell Önt a térítésmentes vagy részben térítésmentes jogi segítségnyújtásról.

### **C. Tolmács segítsége**

- Ha Ön nem beszél a nyelvet, tolmácsot fognak biztosítani az Ön számára. A tolmács független a rendőrségtől, és az Ön hozzájárulása nélkül nem fog semmiféle Öntől megkapott információt továbbadni.
- Ön ahhoz is igényelhet tolmácsot, hogy védőügyvédjével beszélhessen.
- A tolmács segítsége térítésmentes.
- Joga van arra, hogy megkapja az Ön letartóztatását vagy fogva tartását elrendelő bármely bírói határozat fordítását. Kérheti, hogy a nyomozás más lényeges iratait is fordítsák le.

### **D. Milyen hosszú időre foszthatják meg szabadságától?**

- Ha nem engedik szabadon, a szabadságától való megfosztástól számított \*<sup>38</sup> órán belül bíró elé kell Önt állítani.
- A bírónak ekkor meg kell hallgatnia, és döntést hozhat az Ön további fogva tartásáról vagy szabadon engedéséről. Ha a bíró úgy dönt, hogy Önt továbbra is fogva tartják, Önnek joga van arra, hogy megkapja a bírói határozat fordítását.
- Ön bármikor jogosult kérni, hogy bocsássák szabadon. Az eljárásról védőügyvédje tájékoztatja.

---

<sup>38</sup> (...)



## II. MELLÉKLET



**Az európai elfogatóparancs alapján letartóztatottak részére átadandó, jogokról szóló levél irányadó<sup>39</sup> mintája:**

**Ha Önt a rendőrség európai elfogatóparancs alapján tartóztatja le, akkor a következő jogok illetik meg:**

- A. a letartóztatás okának megismerése**
- B. védőügyvéd segítsége**
- C. tolmács igénybevétele és az iratok lefordítása, ha Ön nem érti a nyelvet**
- D. tájékoztatás az átadásba való beleegyezési jogáról**
- E. ha az átadáshoz nem járul hozzá, Önt megilleti a tárgyaláshoz való jog**
- F. az alkalmazandó határidő eltelte után jogosult a szabadon bocsátásra**

A jogokról szóló levelet Ön fogva tartása során mindvégig magánál tarthatja.

### **A. Jog a letartóztatás okának megismerésére**

– Joga van megtudni, hogy egy másik ország miért keresi Önt.

---

<sup>39</sup> A szöveget ki kell egészíteni a tagállamokban érvényesülő többi vonatkozó eljárási joggal.

## **B. Védőügyvédi segítség**

- Joga van védőügyvéddel beszélni. A rendőrségnek segítséget kell nyújtania ahhoz, hogy Ön kapcsolatba léphessen egy védőügyvéddel.
- A védőügyvéd független a rendőrségtől, és az Ön hozzájárulása nélkül nem fog semmiféle Öntől megkapott információt továbbadni.
- Önnek joga van ahhoz, hogy négy szemközt beszéljen a védőügyvéddel a rendőrség épületében és/vagy telefonon keresztül.
- Ha Önnek nem áll módjában kifizetni a védőügyvéd munkadíját, a rendőrségnek tájékoztatnia kell Önt a térítésmentes jogi segítségnyújtásról.

## **C. Tolmács segítsége**

- Ha Ön nem beszéli vagy nem érti a nyelvet, tolmácsot fognak Önnek biztosítani. A tolmács független a rendőrségtől, és az Ön hozzájárulása nélkül nem fog semmiféle Öntől megkapott információt továbbadni.
- Ön ahhoz is igényelhet tolmácsot, hogy védőügyvédjével beszélhessen.
- A tolmács segítsége térítésmentes.
- Önnek joga van ahhoz, hogy megkapja az Ön letartóztatását vagy fogva tartását elrendelő bármely bírói határozat fordítását. Kérheti, hogy a nyomozás más lényeges iratait is fordítsák le.

## **D. Az átadásba való beleegyezési joga**

- Önnek joga van ahhoz, hogy hozzájáruljon az európai elfogatóparancs alapján történő átadásához. Ez meggyorsítja az eljárást.
- Ha Ön hozzájárul az átadásához, akkor e döntésének későbbi megváltoztatása már nehézségekbe ütközhet. Ezért ki kell kérnie védőügyvédje tanácsát, mielőtt eldöntené, hogy hozzájárul-e az átadáshoz, vagy sem.

## **E. A meghallgatáshoz való joga**

- Ha nem járul hozzá ahhoz, hogy elküldjék az Önt kikérő másik tagállamba, joga van bírói meghallgatást kérni, hogy megindokolhassa, miért nem járul hozzá az átadáshoz.

## **F. Jog a vonatkozó határidő eltelte után történő szabadon bocsátásra**

- Főszabályként az átadást elrendelő jogerős bírósági határozat meghozatalától számított 10 napon belül kell Önt átadni. Ha átadása 10 nap elteltével nem történt meg, a hatóságoknak rendszerint szabadon kell Önt engedniük. Van azonban néhány kivétel e szabály alól, amelyekről a védőügyvédjétől kell tájékoztatást kérnie.